

**Алукъзавай Цийи 2020-йис мубаракрай!**



Газет 2001-йисан  
ноябрдилай акъатзава

# Эренлардин СЕС

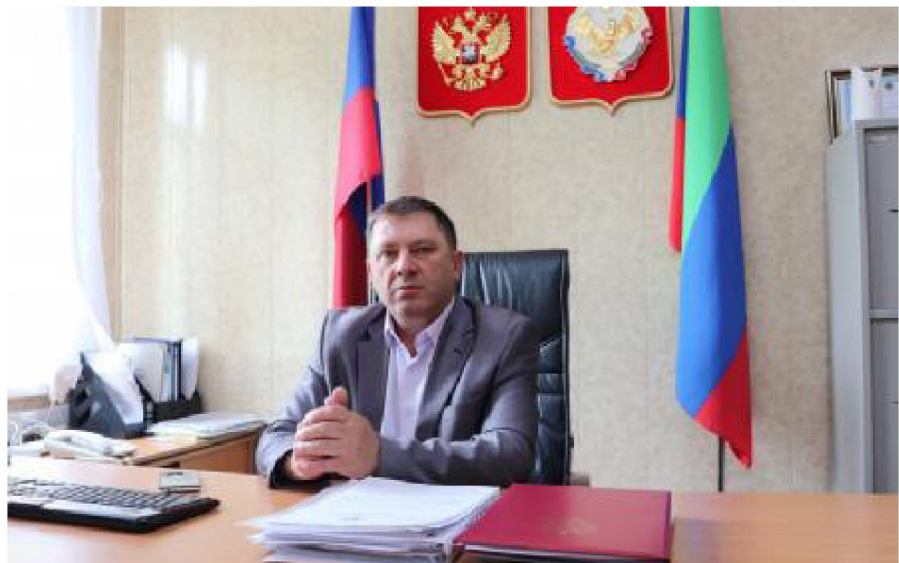
*РД-дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.  
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.*

№52 (929) 25-декабрь, арбе, 2019-йис. Газетдин са экз. кыммет киоскрай - 10 манат

## 2020-йисаз талукъ яз, "Докъузпара район" МР-дин Къилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Агъмед Агъмедован ТЕБРИК

Гъурметлу район-эгълияр! Тарихдиз хъфизвай 2019-йис чи уьлкве патал экономикадин ва яшайишдин рекъай вилиз аквадай агалкъунар авайди хъана. Халкъдин жуьреба-жуьре къатарин агъвал фикирда къуна, къвалахиз эгечнава. И рекъай къвалах гележегдани давамардайвал я. Гзаф аялар авай хизанрин, къузуь яшдин инсанрин, набут ксарин гъакъиндай чна вири мураддин дережайрай ян тагана къвалахзава. (Чеб мажбури игътияжра авай бур хвена, абуруз куьмекна къанда), - и ихтилатар вири РФ-дин Правительстводин председатель Д. А. Медведеван рахунрин жемнетиж я. Шак алач, РД-дин Къил В. А. Васильеван алахунрин дережа галаз чи районданни "Зи Дагъустан - зи рекъер", "Зи Дагъустан - зи яд", "Зи Дагъустан - къулай шегъердин ара" проектрай къвалах тухуз башламишнава. Абурун сергъатар гегъенш я. Чи райондин къуларани абурун кар давам жезва.

Нетижаар ачух ва гегъенш бур я. Идалай алава яз, къецепатан



инвесторар желб авунин карни гегъенш жезва. В. Путина киле тухузвай сиясатдин курс дуьньядин сергъятра акъуллу ва камалуди я. И рекъай Россиядин авторитетни хкак жезва. Чи уьлкведин агъалийрин гележег ва къулайвал патал Президентдин гуьзчивилик кваз гъукуматдин вири къурулушри къвалах ийиз гатуннава. Чнани инанмишвилелди вилик акъвазнавай важиблу ва жавабдар везифаяр къилиз акъудзава.

Са бязи рекъерай расалмиш жезвай четинвилеризни килиг тавуна, алукъзавай 2020-йисуз, чна вилик акъвазнавай месэлайриз дурум гуда ва халкъдин дуланажагъдин шартлар аваданвилехъ ва къулайвилехъ тухуда. Къуй алукъзавай 2020-йис, Куьн паталди, играми районэгълияр, шадвилини сагъламвилини, ислягъвилини ва мубагъвилини йис хъурай! Куь мурад ар къилиз акъатрай!

## Порядок обжалования нормативных правовых актов

Рассмотрение дел об оспаривании нормативных правовых актов осуществляется по правилам главы 21 Кодекса административного судопроизводства Российской Федерации.

В соответствии со ст.208 Кодекса административного судопроизводства Российской Федерации с административным иском заявлением о признании нормативного правового акта не

действующим полностью или в части вправе обратиться лица, в отношении которых применен этот акт, а также лица, которые являются субъектами отношений, регулируемых оспариваемым нормативным правовым актом, если они полагают, что этим актом нарушены или нарушаются их права, свободы и законные интересы.

Дела об оспаривании муниципальных правовых актов

представительного органа муниципального образования подсудны Верховному суду Республики Дагестан.

Дела об оспаривании нормативных правовых актов исполнительно-распорядительного органа муниципального образования подсудны районным судам.

Мисбах НАЗИРОВ, прокурор  
Докузпаринского района, старший  
советник юстиции

### РАЙАДМИНИСТРАЦИЯДА

## АТК-дин заседание



23-декабрдин райондин тешкилатрин залда терроризмдиз акси комиссиядин заседание хана. Ам "Докузпара район" МР-дин Къилин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Агьмед Агьмедован гуьзчивилик кваз кьиле фена.

Заседанидин карда райондин прокурордин заместитель Равиль Межидова, вахтуналди Россиядин МВД-дин "Ахтынский" МО-дин начальникдин везифаяр тамамарзавай полициядин майор Исмаил Бекерова, хатасузвилай райондин кьилин заместитель Къазихан Мегьединова, райондин имам Валиюллагь Баласиева, ФСБ-дин векилди ва

райондин тешкилатрин руководителри иштиракна.

Агьмед Агьмедова заседание "Мискинджа" СП-дин Къил Рузмедин Къанберов "Международный террористар кукварайдалай инихь алатнавай 20 йисан" юбилейный медаль вахкунилай гагунна. Медаль РД-дин Къил В. Васильеван кьул ва 75-нумрадин муьгьур алаз 2019-йисан 20-августдиз кхьенвай.

Ахпа гаф "Авадан" СП-дин кьил Бахтияр Мегьамедрагьимован гана. Ада хуьруьн сергьятда терроризмдин аксина тухванвай кьвалахдин гьакьиндай гьахь-гьисаб гана. Ада кьейд авурвал, туькьурнавай пландин бинедаллаз

хуьруьн администрацияда АТК-дин 3 заседание тухвана. Идалай гьейри образованидин маканра "Чун террордиз акси я!" эвер гуник кваз гуьруьшмишвилер тешкилна. Хуьре ачух мярекатар тухудайла, медениятдин маканра КПП тешкилнава, видеонаблюденидин камераяр эцигнава.

Цийи йисан сувар тухудайла, хвена кланзавай хатасузвилерикай, къабулна кланзавай серенжемрикай И. Бекеров рахана. Ада 30-декабрдилай 8-январдалди жавабдар сотрудникрин къуллугь кьиле тухузвай дежурстводин график эцигна. Цийи йисан суварар тухузвай майданар цаярин аксина хатасузвилелди таъмин я. "Къуллугьдин кицлерини" агъалийрин хатасузвал хуьда, хуьрера ДНД-яр кардик жеда.

2020-йисан АТК-дин пландикай Къ. Мегьединова баянар гана. Мадни ада кьейдна хьи, ахтармишунар кьиле тухвайла, объектар хуьнин кьвалах зайиф чкадал ала. Авай кимивилер къалурнавай чарар райондин тешкилатриз ракъурнава.

Заседанидин эхирдай А. Агьмедова райондин АТК-ди къабулнавай къарар келна.

ЧИ МУХБИР



## Россияда – Цийи йис

Цийи йис Россияда 31-декабрдин йифелай 1-январдалди кьейдзава. Адет тирвал, ам хизандин ва мукьва инсанрин арада сихвал аваз кьаршиламишзава. Жегьилри клубра ван алай мярекатар тешкилзава. Цийи йисан гунзарда шегьеррин кьилин майданрал муьтквер (ель, ёлка) тарар куькьурзава. Адал хьуьтлуьн суварин шад вакъиар ачухзава. Кьилин елка Россиядин Кремлдин Саборный майдандал хкажзава. Ам, чан алайди яз, лап кьетлен стандартдин дережада хкяна, гьизва. Адахь дуьздиз хкажхьанвай тан, хьун хьалхьамар тахьун, хьирхьамар тахьун важиблу я. Бинедилай чкланвай цацарин ч'арахар 9 метрдилай асканда кландач. Елкадин буйдин кьакьанвал герек 30 метрдилай асканди тежен. Елка чуьгурунал дизайнерин командади кваллахзава. Абуру гьар са цийи йисуз елкадин клалубдин мешребдал экуь цийивилин рангар, экверин гаммар арадал гьизва.

### Кьиле тухузвай адетар

Квалерин иесийри мугьманриз теклифар гузва. Туьнрин менюяр туькьурзава, жуьреба-жуьре суварин туьнриз ярашугь продуктар кьачузва. Гьеле сувар алуькьдалди, куьгьне вахтарин кинокартинаяр телевизордай кьалуриз жеда. Месела, «Карнавальная ночь», «Ирония судьбы, или с Легким паром!», «Чародей», «Девчата» ва масабур. Инсанри абуруз гьасретлу яз, сафалувилелди, гьевеслу яз килигзава. Абуру рикелел хкизва, кинорин эпизодар мягькем ибарайриз, цитатайриз элкьурзава. Россиявиар са бязи лишанлу затларихь агьазва: «Гьикл цийи йис кьаршиламиш авуртла, гьакл ам кьилени тухуда! «Суварин гунзарда абур вири кваллахар кьилиз ахкьудиз алахьда, квай буржарикай хкечда, бейкефвилер багьиш хьийида. Суварин пек-партал кьачуна, гьазурда. Шартлу ийизвайбур ава: ни Цийи йис цийи партал алаз кьаршиламишзаватла, ада Цийи йисни цийивилер аваз кьиле тухуда. Россиядин агьалийри китаивийрин (восточный) календардизни маил аваз килигзава. Абуру алуькьзавай Цийи йисан иеси регьимлуди ийиз



алахьзава: адан т'варцихь суфраяр ачухзава, анал безекар, хуьрекар эцигзава. Эгер, «Маймунрин йис» ятла, - бананар. «Кьифрен йис» ятла, - ч'ехердин хуьрекар. Мукьвабуруз яржунин ядигарар багьишда ва икл мад... Россиявийри гьисабзава: а жуьредин гьайванри гьар са квализ кьулайвал ва хушбахтвал гьида. Цийи йисан сувар 31-декабрдин нянрихь эгеч'зава. Квалерин иесийри ва мугьманри безеклу ва берекатлу суфрайрихь чкаяр кьазва. Ва хьфизвай йис рекье хуьтазва. Йифен 00 сятдиз ва 00 декьикьа алуькьайла, курантри кьал кьачузава ва вирибуру шампанское авай сук'раяр гьиле кьазва. Президентди Цийи йисаз талуькьарна лугьузвай тебрикдин келимайриз яб гузва, сада муькуьдиз Цийи йис алуькьун хуш келимайр меце аваз, тебрикзава. Гьар сада вичин рикле авай мурад ар чарчел кхьизва, ахпа абур йифен кьулариз кузва. Чуь бокалдиз, сук'радиз авудзава, ахпа ам хьвазвай. Ихьтин адетди, лугьузва, инсанар чпин мурадрихь агакьарда, эгилгьарда.

### Цийи йисан суварин тарих

Цийи йис Россияда 1700-йисан 1-январдилай кьейд ийиз эгеч'най. Сад лагьай Петрдин фармандал асаслу яз, ам тамам ирид юкьуз кьейдзавай. Агьваллу хизанрай тирбуру чпин квалерин вилик муьтквердин тарар эцигна, абур эквералди, кьиредин чепелукьралди безеклу ийизвай,

цун цуквар цавариз акьудзавай. Кремлдин вилик тупарай цай гузвай. Алай вахтарин Цийи йис кьейд авунин кьайдаяр СССР-да арадал гьана. Ам халисан хизандин сувариз элкьурна: адахь Аязбуба ва Живедин нини (Снегурочка), гьакда Кремлдин курантрин вьезер галк'ур хьувуна. 1948-йисалай 1-январь кваллах тийидай югь яз малумарна. 1993-йисалай 2-январни гьахьтиндаз элкьурна. 2005-йисалай Цийи йисан каникулар садалай вад лагьай числодалди тухуз хьана. 2013-йисалай абур 8-январдалди давам жезвайбур яз тестикьарна.

### Цийи йисан безекар

Сувар алуькьдалди вилик кумаз, Россиявийри шегьеррин куьчяр, туьквенрин дезгеяр, алишверидин центраяр ва яшайишдин квалер гирляндайралди ва Цийи йисан нехишралди безеклу ийизвай. Гьар са квалера елка эцигзавай. Муьтквердин гьуьруьдин клане Аяз бубадин ва Живедин нинидин клалубар эцигзавай. Абуру фольгадикай ва чарчикай атланвайбур. Живедин ц'верекарни абурукай гьазурзавай. А безеклу нехишар квалерал, мектебрал, дараматрал алк'урзавай. Эхиримжи ц'уд йисара россиявийрин адетрик амерканвиар экеч'на, ракларик цийи йисан муьтквердин кулар кутава.





**Суварин суфра**

Россияда Цийи йисан сувар суфраяр берекатлу тлуьнрин жуьрейралди лишанлу я. Кайванийри 31-декабрдин югь цлун квалера кыле тухузва. Абуру жуьреба-жуьре тлуьнрихъ галаз санал, набататрин салатар, холодецар, «Сельдь под шубой», «оливье» ва маса десертар гъазурзава. Са бязи столрал мурадар кхьенвай пирожокар ва ширинлухар эцигда. Партахалар, мандаринар алачир суфра жагьидач. Абурун атирлу низр хуьтлуьн суварин мешребдин къакъат тийир пай хъыз я. Суварин йифиз россиявийири ичкини ишлемишзава, амма артух машгурди-шампанское я. Аялрин столрални кваз, «ички квачир дегишлух» мижеяр эцигна жеда.

**Пишкешар**

Цийи йисуз Россияда дустариз, мукьва-кылийриз, саналди кваллахзавайбуруз пишкешар гун-им адетдиз элкхьенвай кар я. Пишкешар - открыткайрилай эгечна багья

сувениралди, безекралди, гаджетралди ийизва. Аялриз Аяз бубади, вичин куьмекчи Живедин ниндихъ галаз савкьатар гъызва. Адет тирвал, Аяз буба балкларин (пудлухда) аваз къевезва ва ада аялриз елкайрин кланерик ширинлухар, къугьвадай затлар тазва. Чебни, умун, йисан кыле низамлу кылихралди лишанлу хъайибуруз. И персонаждин ватан - Великой Устюг яз гьисабзава. Ана Аяз бубадин резиденция, авалда. Аяз бубадин усальбада почта кардик ква. Аниз чи уьлкведин аялри чарар ракурзава...

**Россиядин цийи йисан курортар**

Россия – гегенш ва гуьрчег уьлкве я. Ина гьихтин дадунин, клан хъайитлани, ял ягъыз жеда. Цийи йисан визиткада РФ-да Великой Устюг къалунава. Ам чи уьлкведин кеферпатан шегьер я. Диде-бубайривай ва абурун аялривай ина хуьтлуьн махуниз гьахъиз жеда. И шегьер суьгьурлувилелди ва урус рубьгдин

гегеншвилелди тафаватлу я. Ина мугьманар жуьреба-жуьре машгулдар къугьунрал, театрдин сегънеяр эцигунал, концертрал, шегьердин майданрал, живедин клунтларал расалмиш жеда. Аяз бубадин Почтадай, адан автографар алай открыткаяр къачувиз жеда. Хуьтлуьн Санкт-Петербург жегьилриз, гьакни медени ял ягьунал рикл алайбуруз къулай чка я. Шегьерди вичин мугьманар гуьгьулар ачухардай ва шадардай мярекатралди къаршиламишда. Ина Цийи йисан мекераяр (ярмаркаяр), муркладилай цлудгьуьнарунар, лыжайрал алаз авахунар тешкилиз жеда. Дагьдин лыжайрин курортар кардик квай Кавказдин дагьларни гуьзел, рикли цлугвадай чкаяр я. Камчаткадин Кольский полуостровди чкадин адетрик акахьдай мумкинвал гуда. Ана кефердин миргерихъ ва кишерихъ галкьурнавай алераллаз къекъез жеда, чкадин кухнядин тямлу хуьрекарни дадмиш ийиз жеда.

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ

## Цийи йис - гьарма са уьлквейра

Цийи йис кьейд авунин рекьяй гьар са халкьдихъ чпин адетар ва мурадар ава. А машгур адетрин сиягь ихьтинди я: Казахстанда, Россияда ва Украинада Цийи йис жумартлудаказ ачухнавай суфрайралди кьейдда. Цийи чинибашар, парталар алай инсанар, мукьвабур санал кватл жеда. Лугьудайвал, Цийи йис гьи тегьерда къаршиламиш авуртла, гьа тегьерда ам кылени фида. Сувариз цавариз цайлахъанар (фейерверкар), шампанский ахъайда, куьчейрай машинрин цлугъ къекьурда. Къуьзуьдан къаматда авайда хъфизвай йис, чагьади Цийи йис алукуьн шршламишда; Италияда Цийи йис алукуьдайла, дакларрай вижесуз, куьгьне затлар гадарда, аялриз гуьлуьтра туна, савкьатар пайда; Германиядин агьалийри Цийи йис суварин столрихъ галаз кьейдзава. Абурун суфрайрал халичадин саягда туькьлуьрнавай нехишлу пряникар жеда. Абурун рикл алайди ламрал алаз къекъезвай Санта Клаус я; Великобританияда Цийи йис Рождестводилай зайифдиз



къейдзава. И сувар савкьатар галачиз кыле тухузва; Амма Шотландияда Цийи йисаз кьетлен фикир гузва.

Венецияда Цийи йис алукуьн теменралди къаршиламишзава. Чилида - Цийи йис багьрийрин, кьейибурун сурара кьейдзава; Румыняда Цийи йисан гунзарда гьайванар инсанрин члалалди рахазвайдахъ инанмиш я. Абурун

йифиз цурриз, ятахриз гьахъиз, гьайванрихъ галаз рахадалда; Австралияда январдиз гатун зегьем жезва, икл ятлани ина Цийи йисан сувар шад гьалара аваз клубра, ва ресторанра къаршиламишзава.

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ



# МФЦ: уьмуьрдин шартлар хьсанарзава

## (Интервью)



И йикъара зун Докъузпара районда кардик квай РД-дин МФЦ-дин филиалдин юрисконсулт Тимур Канберовахъ галаз гуьруьшмиш хьана. Чи арада агъадихъ галай суьгьбет киле фена.

**- Тимур Алиюллагович, МФЦ вуч идара я? Ада гьихътин везифаяр тамамарзава?**

- Эгер гафба-гаф адан мана ачухайтла, МФЦ - им гзаф везифаяр тамамарзавай центр лагъай чал я. Агъалийриз са жерге гьукуматдин ва муниципальный кьуллугъяр авун патал тешкилнавай идара я. Ам гьукуматдинни агъалийрин арада авай муьгъ хьиз жезва.

Центрдин савадлувал авай пешекарри муьштерийриз чарасуз герек тир важиблувал авай шагъадатнамаяр лап гъвечи вахтунда чпи кватлда. Адалай кьулухъ, абур вири санал кватлна, лазим тир гьукуматдин талукъ са идарадиз рекъе твада. Лап кьилинди ам я хьи, чна ийизвай саки вири куьмекар, госпошлина квачиз, пулсуздаказ я.

**- Куь МФЦ-дин филиал мус ачухнава?**

- 2012-йисан 1-сентябрдиз Докъузпара районда МФЦ кьилдин тешкилат хьиз арадал гъана. Чи центр гъа и жуьреда кьве йисалай тлимил яз кардик квай. 2014-йисан 1-июлдиз адан твар филиалдалди дегешарна. Гъа йисалай та кьенин йикъаралди, чи центр МФЦ-дин филиал хьиз Докъузпара районда кардик ква.

**- Акъатзавай йис куьн патал гьихътинди хьана?**

- Чун патал акъатзавай йис

хьсанди тир лагъайтла, жезва. Райондин агъалийрин арада чи центр нуфузлу я. Тамам тушир йисуз чна агъалияр патал 12 агъзурдалай гзаф кьуллугъдин везифаяр кьилиз акъудна. Абурукай лап кьетленбур, ибур миграционный кьуллугъдихъ, МВД-дихъ ва Росреестрдихъ галаз алакьалу куьмекар я. Абурулай гьейри, Пенсионный фондунин жигъетдай чна гузвай куьмекар гзаф я. Абурни агъалийрин арада машгъур я: СНИЛС, дидевилин капитал кьачун, пенсия тайинарун, УСЗН-дай льготар ва пулунин куьмекар. Кьачунин рекъий и ва маса куьмекар. Кьилинди ам я хьи, райондин агъалийри чал ихтибарвалзава, абур чахъ галаз рафтарвиле ава ва чнани гьелбетда, инсанар алдатмишзава.

**- Ингъе, района МФЦ кардик кваз гзаф йисар я. Алагай йисахъ галаз гекъингайла, алай йисуз куьне ийизвай кьуллугъдин шартлара дегешвалавани?**

- Гъакъикъатда, чи идара сифте йисуз ачух хъайила, чна ийизвай кьуллугъдин шартлар лап тлимил тир. Къенин юкъуз а рекъем члехи я. Гьелбетда, кьуллугъдин шартларин кьадар ва жуьреяр хкаж жезва. Чун са чкадал акъвазнавач. Эгер алагай йисахъ галаз гекъингайтла, алай йисуз чна авунвай кьуллугъдин шартлар 70 процент артух хьанва.

**- Гьиле авай йисуз мадни гьихътин негъижайрив агакънава?**

- Алай йисуз чна бегъем кваллах тамамарна. Чна ийизвай кьуллугъдин шартларин кьадар хейлин гегъеншарнава.

Алай йисан пуд кварталдин негъижайрив галаз санал яз, чна ийизвай кьуллугъдин шартларин еридай ва кьадардай чи филиалди Дагъустандин МФЦ-дин филиалрин арада цудан арада сад яз гьатнава.

Филиалдин кьуллугъчийри гъамиша республикадин ва районрин мярекатра иштиракзава. Чи пешекарри Гъалибвилини йикъаз талукъарнавай кьекъуьнра иштиракзава, бигердин йикъара райондин территорияр хьсанарзава, зирзибилдикай мишзава. Чи кьилин везифайрилай гьейри, чун яшайишдин жигъетдайни жавабдарвал тухуз чалишмиш хьанва: гьукуматдин суваррин шерикдарар жезва.

МФЦ - им яшайишдин гъар гьи гьалда хъайитлани куьмек гуз гъазур тир, гьукуматдин идара тирди, чаз райондин агъалийриз чир хьана кланзава.

**- Алай аямда инсанар ахътин шартларал расалмиш жезва хьи, гъар жуьредин идарайрай гзаф справкаяр кватлун герек жезва. И жигъетдай МФЦ-ди агъалийриз гьихътин куьмек гузватла, чириз кланзавай.**

- МФЦ тешкилунини фикир, чи райондин агъалийриз кьуллугъдин шартлар кьачуз регъат хьун тир. Чна "са даklar" дибда кьуна кваллахзава. А дибдихъ галаз асаслу яз, чи идарадиз атай гражданиндиз чна герек тир вири кьуллугъдин куьмекар ийизва ва ам мад санизни фин герек жезвач. Куьне твар кьур вири справкаяр чи пешекарди кватлзава. Гьелбетда, чавай кьачуз тежер справкаярни ава, икI месела, ам гражданиндин кьязанжидихъ галаз алакьалуди я. Ахътин справкаяр гъар садан кьилдин ва гизлибур я. Чи патав куьмек герек яз ятай гъар са агъалиди, ахътин жуьредин справкаяр вичи гьизва. Арзачиди сифтегъан шагъадатнамаяр вичи гун лазим я, амайбур чна кватлзава. Госпошлина гун патал масанихъ фин герек жезвач. Дараматдин кьене терминал ва чекмастер ава, амма патав, яргъаз тушиз, гъар са кланидавай комиссия галачиз коммунальный ва маса



кьуллугьрин шартларин пулар гуз жеда. Гьакни, гьар са агьалидивай чи идарадай, вичихь авай налукрин жигьетдай авай буржар чириз жеда.

- Малум хьайивал, МФЦ-ди гегьенш кьуллугьдин шартлар тамамарзава. Абурукай куьне кьиметдихь гьибур ва пулсуздаказ гьибур ийизва?

- Чи филиалди гьукуматдин вири кьуллугьдин шартлар пулсуздаказ тамамарзава. Эгер кьуллугьдин шартл кьачудаила, госпшлина тлалабиз хьайитла, ам гун чарасуз я. Гьукуматдин кьуллугьдин шартларилай гьейри, чна коммерческий куьмекарни ийизва. Месела, мал-мулкунин ва улакьдин маса гунин ва кьачуниин договор туькьурун ва гьакл масабур.

- Тимур Алиюллагович, агьалияр гьикьван гагьди, мукьвал-мукьвал МФЦ-диз кьезва?

- Алай вахтунда гьар са уьмуьрдин дуьшуьшда агьалияр МФЦ-диз кьезва. Чна "са дактар" бинедал асаслу хьана гьар жуьредин кьуллугьдин шартлар ийизва. И

кьайда гзаф асант я ва инсанри чпи хиве кьазва. Чи район гьвечиди я, гьакл ятлани, гьар вацра гзаф везифаяр тамамрзавай чи центрдин филиалди саки 1000 кьуллугьдин шартл тамамарзава.

- Куь филиалдин дарамат гьина ава ва МФЦ-дин кьвалахдин график гьихьтинди я? Гьакни куь телефондин нумра ва Интернетда куь филиалдин адрес чир хьанайтла хьсан тир.

- Чи филиалдин дарамат Усугьчай хуьре, райадминистрациядин гьаятда ава. Ислендилай та жуьмьядин йикьалди, экуьнин сятдин муьжуьдалай та нянин ругудалди чна ара датлана кьвалахзава.

Чи дараматдилай гьейри, Авадан хуьре МФЦ-дин ТОСП кардик ква. Кланibuрувай, саласадин ва арбедин йикьара экуьнин сятдин кьудалай та нисинин сятдин садал кьван гьаниз физ жеда.

Интернетда чи филиалдин официальный чин авач. Чна авунвай кьвалах ва чи филиалдин малуматар "Инстаграм", "Фейсбук", "Одноклассники" ва "ВКонтакте"

социальный сетрай жагьда.

Игьтияж авай суалдиз жаваб гудай, я туштла чи пешекаррихь галаз селигьада жедай мумкин гузвай телефон: 8 (938) 777-82-56.

- Квехь тлалабунар ва мурадар авани?

- Гьелбетда, ава. Кар анал ала хьи, МФЦ-дин чи филиалдин дарамат тестикьарнавай чешнедихь галаз кутугнавач. Зи ва гьакл чи руководитель Руслан Исмаилован ва гьакл вири коллективдин тлалабун ам я хьи, чи филиалдиз чешнедихь галаз кутугай МФЦ-дин дарамат эцигунин карда куьмек гун патал, чна райондин кьилиз тавакьу ийизва.

Райондин агьалияр патал за садвал, ислегьвал ва вири хьсан ерияр тлалабзава. Кьуй куь гьар садан кьвале агьвал, хизанда кланивал ва разивал хьурай. Виридахь мягькем сагьламвал, хушбахтвал ва саламатвал хьун тлалабзава!

- Итиглу суьгьбетдай чухсагьул!

А. ЭМИРСУЛТАНОВ

## Цийи йисан варцел: вуч ийиз хьана? Вуч ийиз алакьна?

### (Хуьрерин кьилерин малуматар)

"Цийи Каракуьре хуьруьн" администрациядин кьил Алимегьамед Парванасва кьейдна: - Тарихдиз хьфизвай 2019-йисуз чна авай кьулайвилериз килигна, "Зи Дагьустан - зи рекьер" проектдай хуьруьн куьчяр хирхем ва чиргь вегьена, кьар тешкил тежедайвал, туькьурна. Агьалиярин хьуси сектордин малар акьудзавай "Рагьав", "Черар", "Элкьвеяр" участокра гьайванри яд хьун патал 11 вир эгьуьнна, тешкилна. Мадни, "Зи Дагьустан-зи яд" проектдай "Нисин дагьдин" кланай хьвадай цин линия, (Ф 63) чешнедин шлангра аваз, яд хуьзвай гьамбарханадив агакьарна. 150 метрдин майданра куьгьне шлангар цийибуралди эвезна.

"Курун кламай" кьезвай майишатрин цин кьанавдин 700 метрдин майданар экьагьна, михьи авуна. Мукьвал вахтара хуьруьн агьалиярин малариз чуьлдиз саламатвилелди экьечлун патал важиблу, рехь туькьурун ва са жерге маса везифаяр чи хиве акьвазнава.

"Каракуьре хуьруьн" кьил Балабеков Гьасанбега малумат гана:

-Тарихдиз хьфизвай 2019-йисуз чун республикадин проектрик акатнавачир. Амма чна авай ва агакьай пулдин такьатрин куьмекдалди са жерге кьвалахар тамамарна. Кьилди кьачуртла, хуьруьн Латар булахдиз "Нехиркум" булагдай хуьруьн агьалияр патал хьвадай яд хьиягьна, Ф-63 жуьредин шлангар кутуна, 150 метрдин мензилдай яд цин гьамбарханадиз яна. Хуьруьн кьилин куьче чиргь экляна, туькьурна. Адан сергьятди 380 метр кьазва. Хуьруьн суарариз экьечлавай рекьин 220 метр хирхем чиклирна, дуьзарна. Хуьруьн сергьятрин мулкара кардик квай салар дигидай целди таьминарун патал саки 200 метрдиз 110 рекьемдин турбаяр кутуна, яд акьудна. Хуьре кватл жезвай зирзибил патал майдан туькьурна. Дигидай церин хуьлер гьем-гьушдикай михьна ва масабур.

"Мискискарин хуьруьн" муниципальный тешкилатдин кьил Руьзмедин Кьанберова кьейдна: - 2019-йисуз хуьруьн 15 куьчедин рекьер, чтуру гьалда авай чкайрик турбаярни кутуна, дуьз хьувуна. Жемятдихь галаз саналди 200 метрдин мензилдин дагьдиз фидай рехь дуьзарна, мадни 250 метрдин хьвадай цин линия цийи хьувуна, дигидай цин кьаналдин хана, члур хьайи чкаяр туькьур хьувуна. Хуьруьз гьахьзавай юкьван рекьиз хасарат гузвай кьве цал члур хьувуна, абур цийиз эхцигна, рехь гьаркьуь хьувуна.

"Авадан хуьруьн" муниципальный тешкилатдин кьил Бахтияр Мегьамедрагьимова кьейдна: - Чна 3 километр, хуьруьн кьеняй фенвай куьчяр, вацлун чиргь вегьена, дуьзар хьувуна; хьвадай цин линия са бязи чкайрилай цийи хьувуна; экверин сетрин шалманар цийибуралди эвезна; алай вахтунда





хуьруьн кьене авай экверин сетрин симер дегишзава. Цай кьуна кайи почтадинни СП-дин идарадин кьав дегиш хьувуна. Республикадин "Зи Дагъустан - кьулай шегьердин ара" т'вар алай проектдин сергьятра аваз чи хуьре парк эцигна, мешребдиз гьанва.

"Миграгь-кьазмайрин хуьруьн" муниципальный тешкилатдин кьил Гудгуд Бухсаева малумарна: - чна хуьруьн са мегьледиз вацун чиргь вегьена, рехь дуьз хьувуна; яд акъваздай кьую эцигна, чна са километрдин мензилдиз хьвадай цийи цин линия гьана. Мадни, хуьре 400 килловатдин кьуват авай токдин трансформатор эцигна.

"Миграгь хуьруьн" муниципальный тешкилатдин

кьил Тимур Бабаева малумат гана: - Шлангар кухтуна 200 метрдин мензилра хьвадай цин линия цийи хьувуна. Хуьруьн сергьятда авай хандаклар акъатнавай архариз вацун чиргь вегьена, туькьур хьувуна. "Текипиркент - Миграгь" майишатрин кьанал, адан ханвай ва хунин хаталувал авай чкаяр туькьур хьувуна.

"Кьалажух хуьруьн" муниципальный тешкилатдин кьил Замидин Мирзоева кьейдна: 2019-йисуз хьвадай цин линиядин ч'уру чкаяр дуьз хьувуна; 2 километрдин мензилдиз дигидай цин кьанал гьар сеферда селлер атайла михьна, яд ахъайзавай кьаналдин сивер дуьз хьувуна; хуьруьн кьенез гьахъзавай юкьван рехь хирхем вегьена, ч'уру чкайрик турбаяр кутуна дуьзар хьувуна.

## Грядущие изменения в охране труда на 2020 год

Основой функционирования системы обеспечения ОТ в нашей стране является Трудовой кодекс. Он определяет основные права и обязанности работника и работодателя в этой области, а также фиксирует ключевые принципы государственной политики в данной сфере. Для определения направлений практической реализации этих принципов принимаются дополнительные нормативные документы, которые регулируют порядок решения отдельных вопросов охраны труда. Такими документами являются:

- Закон № 426-ФЗ, посвященный вопросам проведения специальной оценки условий труда сотрудников предприятий;

- Закон № 125-ФЗ, устанавливающий порядок страхования персонала от несчастных случаев на производстве и возникновения заболеваний, обусловленных ведением профессиональной деятельности;

- Закон № 116-ФЗ, определяющий государственные нормы и правила в области обеспечения промышленной безопасности на производственных предприятиях;

- Постановление № 1/29, принятое совместно Министерством образования и Минтрудом. Оно устанавливает правила проведения обязательного обучения сотрудников в области безопасности трудовой деятельности;

- Постановление Минтруда № 14, содержащее правила создания органа, ответственного за обеспечение охраны труда на предприятии;

- Приказ Минздрава № 302 н, который устанавливает порядок организации обязательных медосмотров для сотрудников, работа которых может представлять опасность для их здоровья и работоспособности;

- другие нормативные документы.

Кроме того, для уточнения принципов государственной политики в сфере ОТ в течение конкретного временного периода принимаются специальные программы, которые отражают актуальные тенденции в этой сфере в текущий момент.

Так, например, 2020 год станет завершающим

периодом действия Концепции, направленной на рост эффективности действующих положений трудового законодательства в области защиты прав работников и обеспечения охраны труда. Она была утверждена распоряжением Правительства № 1028-р. Действие концепции рассчитано на период с 2015 по 2020 годы.

### Ключевые мероприятия, запланированные на 2020 год

Состав комплекса мероприятий, которые должны способствовать достижению поставленных целей, сформулирован в подпрограмме "Безопасный труд", которая является частью комплексной программы содействия занятости граждан РФ. Она рассчитана на период с 2018 по 2020 годы. Данная подпрограмма включает в себя следующие ключевые меры:

- полная ликвидация рабочих мест с опасными для жизни условиями труда. В соответствии с действующим законом № 426-ФЗ о специальной оценке и другими нормативными документами к этой категории относятся места, имеющие 4 класс условий труда;

- формирование системы управления безопасностью труда в каждой организации;

- своевременная диагностика опасных состояний организма работника, характеризующихся симптомами тех или иных профессиональных заболеваний;

- совершенствование алгоритмов выполнения процедуры специальной оценки условий труда для определения реальных условий работы сотрудников;

- другие мероприятия.

### Внедрение электронного документооборота

Перевод документов в трудовой в сфере в электронный формат сегодня является одной из наиболее обсуждаемых инициатив. В первое время он коснется только основных документов - например, таких как трудовые книжки и больничные листы. Однако уже в ближайшем будущем в электронный вид могут быть переведены и другие документы,



в том числе связанные с охраной труда. Ими могут стать журналы проведения инструктажей и другая документация.

### Особые требования для опасных производств

Промышленные предприятия, которые относятся к категории опасных производств, вносят наибольший вклад в статистику возникновения профзаболеваний и травмирования работников. Поэтому для них планируется ввести особые требования по обеспечению безопасности. Одной из инициатив является предложение об

обязательной установке специальных систем обеспечения дистанционного контроля соблюдения правил безопасности. При этом предполагается, что такое условие будет применяться только к предприятиям, отнесенным к I и II категориям опасности. При этом предприятия других категорий смогут внедрять такие механизмы на добровольной основе. Данное предложение пока имеет вид законопроекта, который уже активно обсуждается заинтересованными сторонами. Эксперты не исключают, что он может быть принят еще до наступления 2020 года.

## ЛЕЗГИ ЭДЕБИЯТДИН КАЛЕНДАРЬ 2020

Къуре Мелик (1340-1410) = 680 йис;  
 Мегьамед-Эфенди (1770-1840) = 250 йис;  
 Малла Нури (1835-1913) = 185 йис;  
 Мазали Али (1850-1890) = 170 йис;  
 Саруханов Абдуллагь (Кесиб Абдуллагь) 1875-1934) = 155 йис;  
 Стлал Саяд (1880-1900) = 140 йис;  
 Алибег Фатахов (1910-1935) = 110 йис;  
 Мирзе Керим Шуан (1820-1894) = 100 йис;  
 Якъуб Яралиев (1930-1991) = 90 йис;  
 Абдулбари Магьмудов (1930-2014) = 90 йис;  
 Асеф Мегьман (1930- ) = 90 йис;  
 Агьалар Исмаилов (1945) = 75 йис;  
 Шагьбала Шагьбалаев (1960) = 60 йис;

Календарь гьазурайди -  
 Ш.ШАГЬБАЛАЕВ

## ОБРАЩЕНИЕ

### Уважаемые жители Докузпаринского района!

В связи с предстоящими новогодними праздничными мероприятиями запланированные на территории Докузпаринского района, Межмуниципальный отдел МВД России «Ахтынский» обращается к жителям района с просьбой:

- в случае обнаружения бесхозных вещей и предметов, вызывающих подозрение, не прикасайтесь к ним, воздержитесь от использования мобильных телефонов вблизи данного предмета. Сообщите о находке в правоохранительные органы;

- не приближайтесь к подозрительным предметам, которые могут оказаться взрывными устройствами, и не предпринимайте никаких действий с ними - это может

привести к их взрыву. Если вы располагаете информацией о подозрительных лицах, наличии у граждан взрывчатых веществ, оружия и других запрещенных предметов, просим незамедлительно сообщать в правоохранительные органы.

Запомните: ваша информация может спасти жизни ваших родных и близких, соседей, друзей, знакомых.

Телефоны «горячей линии»:  
 - **МВД по РД: 99-45-00** (дежурная часть);

- Межмуниципальный отдел МВД России «Ахтынский» (дежурная часть) **02, 23-0-29, 98-44-27, 98-44-28**

**И.С. БЕКЕРОВ**, врио начальника МО МВД России «Ахтынский»

## «ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан  
 ноябрдилай акъатзава

**Тешкилайди:**  
 Докъузпара райондин  
 администрация,  
 Дагъустан Республика

**Учредитель:**  
 Администрация Докузпаринского  
 района, Республика Дагестан

**Къилин редактор:**  
 А. Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

**Жавабдар секретарь:**  
 В. С. АГЪАМУРАДОВ

**Хусу корреспондент:**  
 Ш. О. ШАГЬБАЛАЕВ

**Корректор:**  
 Ш. О. ШАГЬБАЛАЕВ

**Верстка асурди:**  
 Н. Н. БЕЙТУЕВ

**Газетдин индексар:**  
 Зур йисан къимет - 216 м.  
 Йисан къимет - 432 м.

**Чандиз вахкай вахт:** 14:00  
**Чапзавай вахт:** 17:00

Тираж 355

*Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я. Макъалайрин делилрин дуъзвилил патахъай жаваб авторри чни гуда. Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элкъевна вахкузвач. Мадни, чпин макъалайра дегинвилер тунал, къилер дегиншарунал рази тушир мухбиривай чна абур редакциядиз ракъур тавун тIаIабзава.*

*Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Дагестан*

**Регистрационный номер ПИ №ТУ5 - 00256 от 14 июня 2013 г.**

**Редакциядин, издательстводин ва типографиядин адрес:**

368750, Докъузпара район, Усугъчай хуър,  
 тел.+7 (8722) 55-14-61  
 e-mail:  
 golos-erenlara@mail.ru  
 Чи сайт: www.erenlar.ru